

Særskilt vedlegg til St prp. nr 10

(2001-2002)

**Revidert Konvensjon om opprettelse av Det europeiske frihandelsforbund
(EFTA) av 21. juni 2001**

Konsolidert versjon

VEDLEGG 15

Vedlegg N. Norges forbehold

Kapittel IX - Investeringer og kapittel X - Handel med tjenester

Uttrykket «ubundet» betyr at Norge ikke forplikter seg med hensyn til det aktuelle punktet.

Sektor eller undersektor	Forbehold	Kapittel som forbeholdet gjelder
I. HORIZONTALT FORBEHOLD		
Forpliktelsesnivået i en bestemt sektor skal ikke forstås slik at det trer i stedet for forpliktelsesnivået som gjelder for en annen sektor der slik virksomhet er en innsatsfaktor eller som den på annen måte er forbundet med. CPC-numre angitt i parentes viser til FNs foreløpige sentrale produktgruppering (Statistical Papers Series M No. 77, Provisional Central Product Classification, Department of International Economics and Social Affairs, Statistical Office of the United Nations, New York, 1991).		
Alle sektorer: Selskapsrett	Administrerende direktør og minst halvparten av styremedlemmene i flere selskapskategorier, bl.a. aksjeselskaper, må være bosatt i Norge. Dette gjelder ikke borgere av EØS-medlemsstater. For å bli betraktet som et norsk konsern må morselskapet som hovedregel være et norsk selskap. I en viss utstrekning kan også utenlandske morselskaper med norske datterselskaper betraktes som et konsern. Dette gjelder i større utstrekning morselskaper fra EØS-medlemsstater enn selskaper utenfor EØS. Et selskap gis i større grad adgang til å gi kreditter eller stille garanti for et morselskap fra en EØS-medlemsstat enn for et selskap	Investeringer

	med aksjepost fra andre stater.	
Alle sektorer: Tilskudd	Ubundet	Handel med tjenester
	Rett til tilskudd kan begrenses til juridiske personer etablert i Norge. Ubundet når det gjelder tilskudd til forskning og utvikling.	Investeringer
Alle sektorer: Behandling av filialer og agenturer	Den behandling som gis datterselskaper av selskaper fra tredjeland opprettet i samsvar med en EØS- medlemsstats lovgivning og som har forretningskontor, hovedadministrasjon eller hovedforetak i en EØS-medlemsstat, kan ikke gis til filialer eller agenturer opprettet i en EØS-medlemsstat av et selskap fra et tredjeland.	Investeringer
	Mindre gunstig behandling kan gis til datterselskaper av selskaper fra tredjeland som er opprettet i samsvar med en EØS-medlemsstats lovgivning og som bare har sitt forretningskontor på en EØS-medlemsstats territorium, med mindre de viser at de har en reell og kontinuerlig forbindelse med en av EØS-medlemsstatens økonomi.	
II. FORBEHOLD INNEN BESTEMTE SEKTORER		
1. FORRETNINGSTJENESTER		
A. Profesjonelle tjenester		
a) Juridiske tjenester	En advokat er personlig ansvarlig for sin virksomhet. Det er mulig å ha en eierinteresse (egne aksjer og/eller være styremedlem i firmaet) i et norsk advokatfirma bare dersom vedkommende tar aktivt del i virksomheten. Utenlandske advokater kan gi råd om utenlandsk lovgivning og folkerett etter søknad. Enkelte restriksjoner på samarbeid med norske advokater som følger av lovgivning om hvordan et norsk advokatfirma kan organiseres.	Investeringer
b) Regnskapsførsel , revisjons- og bokføringstjenester		
- Revisjonstjenester	Revisorer som utfører lovfestet revisjon, må ha permanent foretak i	Handel med tjenester, og

	Norge og være bosatt i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde. Revisjonsfirmaer må ha permanent foretak i Norge.	Investeringer
- Regnskaps- og bokføringstjenester	Regnskap skal føres i Norge. Kongen kan bestemme at regnskap føres i utlandet. Dette kravet får anvendelse inntil endringer i den norske regnskapsloven trer i kraft.	
	Autoriserte regnskapsførere må ha permanent foretak i Norge, være bosatt i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde og ha minst 2 års praksis i Norge i løpet av de 5 foregående år. Administrerende direktør i et regnskapsfirma må være autorisert regnskapsfører.	Handel med tjenester
Lege- og tannlegetjenester (CPC 9312)	Ubundet	Handel med tjenester
	Må snakke norsk og ha bestått bestemte nasjonale eksamener på forskjellige områder. Utenlandske eksamener som gir likeverdig kompetanse, kan anerkjennes.	Investeringer
i) Veterinærtjenester	Ubundet	Investeringer
j) Tjenester som ytes av jordmødre, sykepleiere, fysioterapeuter og paramedisinsk personale (CPC 93191)	Ubundet	Investeringer
C. Forsknings- og utviklingstjenester		
a) F&U innen naturvitenskap	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
c) Tverrfaglige F&U-tjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
D. Tjenester innen fast eiendom		
a) angående egen eller leid eiendom	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
E. Utleie/leasing uten operatører		
b) angående luftfartøyer	For å bli registrert i luftfartøyregisteret i Norge, må luftfartøyet eies enten av norske fysiske personer eller av norske	Investeringer

	juridiske personer.	
c) angående bilutleie (CPC 83101)	Ubundet	Handel med tjenester
F. Andre forretningstjenester		
h) tjenester i tilknytning til gruvedrift	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
j) tjenester i tilknytning til energidistribusjon	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
l) etterforskning og sikkerhet		
- sikkerhet og vakthold	Lederen må være EØS-borger. Styremedlemmene i aksjeselskaper og deltakerne i andre selskapsformer må være EØS-borgere.	Handel med tjenester, og Investeringer
s) kongresstjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
2. KOMMUNIKASJONSTJENESTER		
A. Posttjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
D. Audiovisuelle tjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
DISTRIBUSJONSTJENESTER		
A. Provisjonsagenter tjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
B. Engroshandelstjenester (import av og handel med alkohol, våpen, legemidler, fisk og korn)	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
C. Detaljhandelstjenester (import av og handel med legemidler, alkohol og våpen)	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
5. UTDANNINGSTJENESTER		
- Tjenester innen utdanning som fører til offentlig godkjente eksamener og/eller grader	Utdanning i grunnskole og videregående skole er offentlige tjenester. Stiftelser og andre rettssubjekter kan få tillatelse til å tilby ytterligere parallell eller spesialisert utdanning på kommersiell eller ikke-kommersiell grunnlag. Økonomisk støtte til utdanningsinstitusjoner eller til	Handel med tjenester, og Investeringer

	studenter gis bare for studier ved godkjente læresteder.	
A. Tjenester innen grunn- og ungdomsskoleutdanning		
B. Tjenester innen videregående utdanning		
Tjenester innen høyere utdanning		
D. Voksenopplæring		
6. MILJØTJENESTER Ingenting i denne forpliktelsen bør fortolkes slik at det omfatter offentlige anlegg, enten de eies og drives av kommuner, fylker eller stat eller er satt ut på kontrakt av dem.		
A. Kloakktjenester (CPC 9401)	Ubundet	Handel med tjenester
B. Avfallshåndteringstjenester (CPC 9402)	For enkelte kategorier avfall foreligger en monopolsituasjon.	Handel med tjenester, og Investeringer
C. Rensing og lignende tjenester (CPC 9403)	Ubundet	Handel med tjenester
D. Annet		
- Støyreduksjonstjenester (CPC 9405), natur- og landskapsverntjenester (CPC 9406), andre miljøverntjenester (CPC 9409))	Ubundet	Handel med tjenester
-Tjenester innen rensing av eksos (CPC 9404	Statlig monopol på tjenester innen kontroll av eksos fra biler og lastebiler. Slike tjenester skal ikke tilbys i forretningsøyemed.	Handel med tjenester, og Investeringer
7. FINANSIELLE TJENESTER		
Norge påtar seg forpliktelser angående finansielle tjenester i samsvar med «Forståelse om forpliktelser i forbindelse med finansielle tjenester» i GATS (heretter kalt «Forståelsen») og underlagt begrensninger og vilkår nevnt i del I (horisontale forbehold) og oppført nedenfor. I. Det legges til grunn at del B nr. 4 i Forståelsen ikke innebærer noen forpliktelse til å tillate ikke-fastboende ytere av finansielle tjenester å drive forretningsvirksomhet. II. Følgende restriksjoner og begrensninger gjelder:		
Forsikring og forsikringsrelaterte tjenester	I tillegg til tjenestene oppført i del B. nr.3 a) i Forståelsen, kan forsikringsselskaper som ikke er hjemmehørende i landet gi forsikring knyttet til offshorelettevirksomhet eller inngå forsikringsavtaler for innenlandske selskaper med virksomhet på minst 10 årsverk eller	Handel med tjenester

	årlig salg på minst 50 millioner kroner.	
	Forsikringsselskaper som ikke er hjemmehørende i landet må yte tjenestene oppført ovenfor og i del B. nr.3 a) i Forståelsen gjennom en forsikringsmegler som er autorisert i Norge.	
	Ingen enkelt eller samordnet gruppe av investorer kan erverve eller eie mer enn 10 prosent av aksjekapitalen i et norsk forsikringsselskap. Finansdepartementet kan i spesielle tilfeller gi fritak fra disse begrensningene på eierskap for en enkeltinvestor.	Investeringer
	Uten hensyn til det ovenstående, kan utenlandske forsikringsselskaper etablere hel- eller deleide datterselskaper i Norge. De øvrige eierne av slike deleide datterselskaper må være utenlandske forsikringsselskaper eller norske finansinstitusjoner.	
	For datterselskaper eller filialer av forsikringsselskaper som ikke er registrert i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, gjelder krav om skille, på grunnlag av nasjonal behandling, mellom livsforsikring, skadeforsikring og kredittrisikoforsikring.	
	Forsikringsselskaper som er registrert i Norge, må være organisert som aksjeselskaper eller gjensidige forsikringsselskaper. Forsikringsmeglingsfirmaer som er registrert i Norge, må være organisert som aksjeselskaper.	
	I norske forsikringsselskaper, herunder datterselskaper av utenlandske forsikringsselskaper, må lederen, minst halvparten av styremedlemmene og halvparten av bedriftsforsamlingens medlemmer være fast bosatt i Norge. Dette kravet gjelder ikke borgere av en stat i Det europeiske økonomiske	

	samarbeidsområde når disse er bosatt i en slik stat. Nærings- og handelsdepartementet kan gi fritak fra disse reglene.	
	Andre utenlandske finansinstitusjoner enn forsikringsselskaper kan ikke eie aksjer i et norsk forsikringsselskap som er et deleid datterselskap av et utenlandsk forsikringsselskap.	
	Arbeidsgivere er forpliktet til å ha en forsikring som dekker arbeidsrelaterte skader. Forsikringsselskapet må som regel ha tillatelse fra norske myndigheter. Dette er likevel ikke nødvendig dersom selskapets hovedkontor er etablert i en EØS-medlemsstat på grunnlag av tillatelse fra vedkommende stats myndigheter. For arbeidstakere fra en EØS-medlemsstat gjelder spesielle regler for deres rettigheter.	
	Produsenter og - på visse vilkår - importører av medisiner må ha en spesiell form for ansvarsforsikring. Forsikringsselskapet må som regel ha tillatelse fra norske myndigheter. Dette er likevel ikke nødvendig dersom selskapets hovedkontor er etablert i en EØS-medlemsstat etter tillatelse fra vedkommende stats myndigheter. For import fra EØS-medlemsstater gjelder enkelte spesielle regler angående ansvar.	
Banktjenester og andre finansielle tjenester (unntatt forsikring)	Ingen enkel eller samordnet gruppe av investorer kan erverve eller eie mer enn 10 prosent av aksjekapitalen i forretningsbanker eller finansieringsforetak, eller mer enn 10 prosent av sparebankaksjene i sparebanker. Finansdepartementet kan i spesielle tilfeller gi fritak fra disse begrensningene på eierskap for enkeltinvestorer i slike institusjoner.	Investeringer
	Uten hensyn til det ovenstående, kan utenlandske banker og finansieringsforetak etablere hel-	

	eller deleide datterselskaper i Norge. De øvrige eierne av slike deleide datterselskaper må være henholdsvis banker eller finansinstitusjoner.	
	Registrering av verdipapirer, som fastsatt i lov om Verdipapirsentralen, som regulerer registreringssystemet for papirløse verdipapirer, er underlagt monopol. Lov om Verdipapirsentralen blir for tiden revidert. Monopolet foreslås opphevet.	
	Forretningsbanker, verdipapirselskaper og forvaltningsselskaper for kollektive investeringsfond som er registrert i Norge må være organisert som aksjeselskaper.	
	Filialer i Norge av banker, verdipapirselskaper og forvaltningsselskaper for kollektive investeringsfond som er registrert utenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, kan ikke være kontorførere i Verdipapirsentralen.	
	I norske forretningsbanker, finansforetak, verdipapirselskaper og forvaltningsselskaper for kollektive investeringsfond, herunder datterselskaper av slike utenlandske institusjoner, må lederen, minst halvparten av styremedlemmene og halvparten av bedriftsforsamlingens medlemmer være fast bosatt i Norge. Dette kravet gjelder ikke borgere av en stat i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde når de er bosatt i en slik stat. Nærings- og handelsdepartementet kan gi fritak fra disse reglene.	
	I sparebanker og finansieringsforetak som ikke er organisert som aksjeselskaper, må medlemmene av beslutningsorganene være borgere av stater i Det europeiske økonomiske samarbeidsområde og fast bosatt i slike stater. Finansdepartementet kan	

	gi fritak fra disse reglene.	
8. HELSETJENESTER OG TILKNYTTETE SOSIALE TJENESTER	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
10. REKREASJONS-, KULTUR- OG IDRETTSTJENESTER (som ikke er audiovisuelle tjenester)		
A. Underholdningstjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
C. Biblioteker, arkiver, museer og andre kulturtjenester	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
D. Idrettstjenester og andre rekreasjonstjenester	Ubundet	Handel med tjenester Investeringer
11. TRANSPORTTJENESTER		
A. Sjøtransporttjenester		
Internasjonal transport (gods og passasjerer) CPC 7211 og 7212 unntatt kabotasje «Kabotasje» er definert som sjøtransport av gods og passasjerer mellom havner i Norge, herunder steder på kontinentalsokkelen der det letes etter eller produseres petroleum.)	Skip i Norsk Ordinært Skipsregister (NOR). Skip må eies av norske borgere eller et norsk selskap der norske borgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Det kan gis fritak fra 60-prosentregelen. Når selskapet som eier skipet er et aksjeselskap, må det ha hovedkontor i Norge. Flertallet av styremedlemmene, herunder formannen, må være norske borgere bosatt i Norge og ha vært bosatt i Norge i de to foregående år. Støtteordning for deler av NOR-flåten.	Investeringer
	Skip i Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS): Skip med mer enn 40 prosent utenlandsk eierskap må drives av et norsk selskap med hovedkontor i Norge, eller av et norsk forvaltningsselskap. Dersom skipet er registrert direkte i NIS av et utenlandsk selskap, kreves en norsk representant.	
- Kabotasje	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
B. Transport på innlands vannveier	Ubundet	Handel med tjenester, og

		Investeringer
C. Romtransport (CPC 733)	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
D. Rørledningstransport	Ubundet	Handel med tjenester, og Investeringer
E. Tjenester i tilknytning til alle transportformer	Ubundet, unntatt for tjenester i tilknytning til sjøtransport (maritime laste- og lossetjenester «Maritime laste- og lossetjenester» betyr virksomhet som utføres av bryggearbeiderfirmaer, herunder terminaloperatører, men det omfatter ikke virksomhet utført direkte av sjauere når denne arbeidskraften er organisert uavhengig av bryggearbeider- eller terminaloperatørfirmaer. Blant de virksomheter som omfattes, er organisering og ledelse av:- lasting/lossing av last i/fra et skip, - surring/løsning av last, - mottak/levering og oppbevaring av last før avskiping eller etter lossing. , oppbevarings- og lagertjenester (CPC 742); fortollingstjenester «Fortollingstjenester» (eventuelt »tollklareringstjenester») betyr virksomhet som består i å utføre tollformaliteter på en annen parts vegne, angående import, eksport eller direkte transport av last, enten denne tjenesten er tjenesteyterens hovedvirksomhet eller et vanlig tillegg til hovedvirksomheten. ; containerstasjon- og-depottjenester «Containerstasjon- og -depottjenester» betyr virksomhet som består i å lagre containere, enten i et havneområde eller inne i landet, med henblikk på pakking/tømming, reparasjon og klargjøring for forsendelse.	Handel med tjenester, og Investeringer

	, skipsagenturtjenester «Skipsagenturtjenester» betyr virksomhet som består i å representere forretningsinteressene til ett eller flere skipsrederier eller skipsfartsselskaper som agent, innen et gitt geografisk område, for følgende formål:- markedsføring og salg av sjøtransport og tilknyttede tjenester, fra pristilbud til fakturering, og utstedelse av konnossementer på vegne av selskapene; kjøp og videresalg av de nødvendige tilknyttede tjenestene, utarbeidelse av dokumentasjon og anskaffelse av forretningsopplysninger;- opptre på vegne av selskapene og arrangere skipsanløp eller overta last ved behov. ; speditørtjenester «Speditørtjenester» betyr virksomhet som består i å arrangere og overvåke forsendelsesoperasjoner på vegne av avskiperne, gjennom anskaffelse av transport og tilknyttede tjenester, utarbeidelse av dokumentasjon og anskaffelse av forretningsopplysninger. og andre tilhørende støttetjenester innen transport «Andre tilhørende støttetjenester innen transport» betyr befraktertjenester; revisjon av oppgjørsk dokumenter og tjenester angående fraktrateopplysninger; tjenester angående utarbeidelse av transportdokumenter; forpakkings- og emballerings- og utpakkingstjenester; godsinspeksjons-, veiings- og prøvetakingstjenester; samt tjenester angående godsmottak og -godkjenning (også lokal henting og levering).	
--	---	--

	).	
III. ANDRE UNNTAK		
Fiskeri	Konsesjon til å erverve et fiskefartøy eller en andel i et selskap som eier slike fartøyer, kan gis bare til en norsk borger eller et organ som kan defineres som norsk borger. Et selskap anses å ha samme rettigheter som en norsk borger når dets hovedkontor ligger i Norge og flertallet av styret, herunder styreformannen, er norske borgere og har oppholdt seg i landet i de to siste årene. Norske borgere må også eie minst 60 % av aksjene og må kunne avgi stemme for minst 60 % av stemmene.	Investeringer
	Eierrettigheter til fiskeflåten skal være forbeholdt yrkesfiskere. For å få rett til å eie et fiskefartøy, må vedkommende person kunne vise til aktivt yrkesfiske på en norsk fiskebåt i minst tre av de siste fem år.	
	Det er forbudt for andre enn norske borgere eller selskaper som fastsatt ovenfor, å bearbeide, pakke eller omlaste fisk, krepsdyr og bløtdyr eller deler og produkter av disse innenfor fiskerigrensene i den norske økonomiske sonen. Dette gjelder for fangst fra både norske og utenlandske fartøyer. Det gis unntak i spesielle tilfeller.	
Fast eiendom	For ikke-fastboendes erverv eller leie av fritidseiendom kreves konsesjon.	Investeringer
Lotterier	Det er spesielle regler for personer fra EØS-medlemsstater angående rett til å yte tjenester i forbindelse med lotterier i Norge.	Handel med tjenester
Innkrevning av fordringer	Personer og selskaper som utfører ervervsmessig innkreving av fordringer i Norge, er forpliktet til å ha et permanent foretak i Norge og må ha spesiell tillatelse fra norske myndigheter.	Handel med tjenester